

Uchwała Nr XLV/194/2013

Rady Gminy w Teczowie

z dnia 30 grudnia 2013 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie na lata 2014-2016.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 594 ze zm.) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 1544 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) uchwala się co następuje:

§1

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2016 stanowiący załącznik do uchwały.

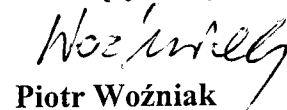
§2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Teczów.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Piotr Woźniak

Załącznik
do Uchwały Nr XLV/194/2013
Rady Gminy w Teczowie
z dnia 30 grudnia 2013 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2016

Rodzina, jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań. Role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Rodzina, która nie radzi sobie w sytuacjach kryzysowych, a także nie realizuje swoich funkcji nosi miano rodziny dysfunkcyjnej. Jedną z krytycznych sytuacji wymagających natychmiastowej interwencji odpowiednich służb jest przemoc w rodzinie.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r.- Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 5532 z późn. zm.) a także innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie, krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Najczęściej występującymi formami przemocy są :

- przemoc fizyczna – każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz fizycznych obrażeń (m.in. popychanie, obezwładnianie, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie broni).
- przemoc psychiczna – agresywne zachowania, które mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból lub

cierpienie (m. in. wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami).

- przemoc ekonomiczna – uniemożliwienie dostępu do rodzinnych środków finansowych (np. odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy).
- przemoc seksualna – wymuszenie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych (np. mąż, który stosuje przemoc lub grozi użyciem przemocy, żeby zmusić żonę do stosunku, może zostać skazany za gwałt).
- zaniedbanie – ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową. Paraambuła w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie brzmi: „uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności”.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie ustawa ta nakłada na gminę obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych, ponadto nakazuje opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Niniejszy program jest zgodny z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz celem Strategicznym nr 4 – wzrost jakości życia mieszkańców poprzez radzenie sobie z patologiami w rodzinie.

1. PODSTAWA PRAWNA

Program realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne.

- a) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr. 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- b) Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity; Dz. U. z 2012 r., poz.1356 z późn. zm.);
- c) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity; Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.)
- d) Uchwała Nr XXXVI/138/2008 Rady Gminy w Tczowie z dnia 29 grudnia 2008 roku w sprawie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009-2015.

2. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc ze strony osób najbliższych jest doświadczeniem trudnym. Istnieją mechanizmy psychologiczne sprawiające że ofiary racjonalizują sobie takie przeżycia, usprawiedliwiają sprawców obwiniając siebie. Jednocześnie presja społeczeństwa może stanowić barierę przed ujawnieniem przemocy osobom obcym.

Z przeprowadzonych w Polsce badań w 2012 r. przez CBOS „ Przemoc i konflikty w domu” wynika, że 28% dorosłych Polaków zna przynajmniej jedną kobietę, która padła ofiarą przemocy ze strony swojego partnera. Badania w 2009 roku mówiły o 26%, a więc nastąpił niewielki wzrost. Co dziewiąty dorosły (11%) twierdzi, że przynajmniej raz został uderzony przez współmałżonka (partnera/kę) podczas kłótni. Podczas poprzednich badań co jedenasta dorosła osoba przyznawała że została uderzona. Badania znów wykazują więc tendencje wzrostową. Kobiety częściej niż mężczyźni deklarują, że padły ofiarą przemocy ze strony współmałżonka (partnera). Częściej przyznają też, że były wielokrotnie bite.

Przemoc domowa przybiera różne formy, prócz postaci fizycznej może przybrać postać psychicznego znęcania się m.in. nad partnerem

18% dorosłych będąca w stałym związku doświadczyła wyzwisk, krzyków oraz agresji słownej ze strony partnera, 10% jest poniżanych, wyśmiewanych. Mniejszy odsetek ma ograniczony kontakt z rodziną i przyjaciółmi (8%). Taka sama jest liczebność osób, które doświadczają ze strony partnera gróźb czy szantażu (5%) oraz agresji fizycznej – szarpanie, popychanie (5%).

Zmniejsza się odsetek rodziców przyznających, że biją swoje dzieci. Obecnie co ósmy rodzic mający dzieci poniżej 20 roku życia (12%) przyznaje że czasem bije lub biła dziecko. Ponad dwie trzecie rodziców deklaruje że ich dzieci nigdy nie były bite. Przed trzema laty twierdziła tak niemal jedna piąta rodziców (19%)

Od kilkunastu lat systematycznie zmniejsza się grupa rodziców, którzy przyznają że czasem biją dzieci, rośnie natomiast odsetek respondentów twierdzących, że ich dziecko nigdy nie zostało uderzone. Może to być skutkiem ukrywania zjawiska, częstszego uświadamiania sobie, że takie postępowanie jest niewłaściwe. Może to oznaczać, że świadomość społeczna systematycznie się zmienia – spada przyzwolenie na przemoc wobec dzieci.

Zjawisko przemocy w rodzinie dotyka również mieszkańców Gminy Tczów.

Ze statystyk Komendy Powiatowej w Zwoleniu wynika, że na terenie gminy Tczów z roku na rok zmniejsza się ilość interwencji związanych z przemocą w rodzinie i tym samym zmniejsza się ilość uruchamianej procedury „Niebieskiej Karty”. Poniższa tabela odzwierciedla skalę zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Tczów na tle powiatu zwoleńskiego.

Interwencje domowe	Liczba interwencji w roku					
	2010		2011		2012	
	Powiat zwoleński	Gmina Tczów	Powiat zwoleński	Gmina Tczów	Powiat zwoleński	Gmina Tczów
Przemoc w rodzie	317	53	189	39	127	6
Procedura „Niebieskiej Karty”	317	53	189	39	127	6

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Zwoleniu.

Występowanie problemu przemocy wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej ujawniają sprawozdania z Ośrodka Pomocy Społecznej.

W 2010 roku udzielono pomocy 3 rodzinom w których zdiagnozowano problem przemocy domowej, w roku 2011 już odnotowano 10 rodziny oraz w roku 2012 były to 4 rodziny.

Na terenie Gminy stosowana jest procedura „Niebieska Karta – Pomoc społeczna”. W 2010 roku wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty” w 3 rodzinach, w 2011 i 2012 roku w 4 rodzinach. Z tego w 2010 r. przemoc stosowano wobec kobiet w 3 przypadkach i w 2 przypadkach wobec dziecka. W roku 2011 przemoc stosowano wobec 10 kobiet, a w 2012 wobec kobiet – 4 przypadki. W tych latach nie zostały ujawnione przypadki stosowania przemocy wobec dzieci. Jeśli chodzi o długość trwania przemocy to w większości przypadków w których założono Niebieskie Karty trwa ten proceder w przedziale od 2 do 10 lat a tylko jeden przypadek w którym przemoc była pierwszorazowa. Jeśli chodzi o formy przemocy to w większości jest to szarpanie, poniżanie, straszenie, bicie, ciągnięcie za włosy, zmuszanie do określonych zachowań.

Z obserwacji pracowników socjalnych GOPS wynika, że przemoc w rodzinie jest tematem zamkniętym w każdej gminie, który rzadko kiedy wychodzi poza krąg rodziny.

3. ANALIZA SWOT

Mocne strony:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tczów do 2015r.
- Przepisy prawa umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową.
- Silne więzi rodzinne
- Dobra współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z policją, służbami kuratorskimi i szkołami
- Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych
- Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym

- Wysoka świadomość wśród kadr działających w jednostkach gminnych co do rangi problemu przemocy w rodzinie
- Zespół interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie

Słabe strony:

- Brak infrastruktury socjalnej gminy
- Brak wypracowanych systemów wspomaganie działań profilaktycznych
- Brak spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą (policja, prokuratura, pomoc społeczna)
- Brak grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy
- Brak skutecznych konsekwencji w związku ze stosowaniem procedury „ Niebieskiej Karty” przez policję i OPS.
- Brak realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie
- Brak mieszkań socjalnych dla ofiar przemocy w rodzinie
- Opór społeczności gminnej wobec korzystania z poradnictwa specjalistycznego

Szanse:

- Zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową
- Rozwój systemu informacji z zakresu profilaktyki i wsparcia rodzin
- Realizacja systemu informacji z zakresu profilaktyki i wsparcia rodzin.
- Realizacja programów i projektów aktywizacyjnych dla społeczności gminnej
- Możliwość pozyskiwania środków finansowych z zewnątrz.

Zagrożenia:

- Słaba kondycja moralna i ekonomiczna rodzin.
- Negatywne wzorce zachowań społecznych.
- Stereotypy wizerunku osoby doświadczającej przemocy domowej.
- Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy i niechęć do współpracy.

- Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy.
- Wydłużony tryb postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną, niskie kary w stosunku do rangi popełnianych czynów nadużywanie zawieszania kar.
- Problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczne odizolowanie agresora.
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
- Alkoholizm w rodzinie
- Pojawiające się zjawisko upadku wartości rodzinnych

4. CEL GŁÓWNY PROGRAMU.

Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutków jej stosowania.

5. CELE SZCZEGÓŁOWE

- 5.1 Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.
- 5.2 Zwiększenie dostępności pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- 5.3 Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
- 5.4 Podjęcie działań interwencyjnych i korelujących wobec sprawców przemocy w rodzinie.

6. ZADANIA PROGRAMU

- 6.1 Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- 6.2 Rozwijanie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 6.3 Podnoszenie kompetencji osób zajmujących się problematyką przemocy.
- 6.4 Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.
- 6.5 Systematyczne badanie zjawiska przemocy w rodzinie
- 6.6 Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie

7. DZIAŁANIA

Lp.	Zadanie	Opis zadań	Termin realizacji	Realizator lub Koordynator

1.	<p>Udzielenie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie</p>	<p>-Działanie Zespołu Interdyscyplinarnego</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utworzenie Punktu Pomocy Rodzinie. - Nawiązanie współpracy lub utworzenie na terenie powiatu Ośrodka Interwencji Kryzysowej. - Inicjowanie działań w kierunku stworzenia grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba przedstawicieli instytucji służb wchodzących w skład Zespołu, - liczba spotkań Zespołu, - ilość udzielonych porad, - zawarcie porozumienia w sprawie Ośrodka Interwencji Kryzysowej, - liczba zainicjowanych działań w kierunku stworzenia grupy wsparcia. 	2014 - 2016	<p>Wójt Gminy, OPS, Zespół Interdyscyplinary</p>
2.	<p>Rozwijanie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p>	<p>- Wypracowanie metod skutecznej współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, tj., Ośrodek Pomocy społecznej, Gmina Tczów, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Szkoły, Policja, Sąd, Prokuratura, Opieka Zdrowotna, Kuratorzy sądowi.</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodzaje i liczba wypracowanych 	2014 - 2016	<p>Zespół Interdyscyplinary, GKRPA, OPS, Policja</p>

		metod.		
3	Podnoszenie kompetencji osób zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.	<p>- Udział w szkoleniach osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.</p> <p>- Organizacja spotkań i pogadank wymiana doświadczeń pomiędzy osobami działającymi w obszarze przemocy w rodzinie.</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba przeszkolonych osób z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - Liczba szkoleń, w których brały udział osoby realizujące zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, - Liczba zorganizowanych spotkań i pogadank, - Liczba osób uczestniczących w spotkaniach i pogadankach, 	2014 – 2016	OPS, Zespół Interdyscyplinary, GKRPA, Jednostki Oświatowe
4	Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.	<p>- Uświadamianie skutków i konsekwencji związanych z faktem stosowania przemocy.</p> <p>- Motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w programach dla sprawców przemocy w rodzinie.</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba sprawców z którymi przeprowadzono rozmowy. 	2014 - 2016	GKRPA, Zespół Interdyscyplinary, Jednostki Oświatowe

5	Systematyczne badanie zjawiska przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> - Przygotowanie i rozprawienie ankiet wśród mieszkańców oraz ich analiza. - Uzyskanie danych od instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. OPS, GKRPA, Policja, Sąd, Szkół oraz ich analiza) - Przygotowanie i upowszechnianie Raportu dotyczącego zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Tczów. <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba przygotowanych rozprawionych ankiet. - Rodzaj i liczba uzyskanych danych, - Liczba sporządzonych raportów, 	2014 - 2016	OPS, Zespół Interdyscyplinary
6	Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> - rozpowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie, - przygotowanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych, <p>Rozpowszechnianie informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy w rodzinie</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba rozpowszechnionych informacji, - liczba rozprawionych materiałów, - liczba rozpowszechnionych informacji 	2014 - 2016	OPS, Policja, Zespół Interdyscyplinary, Jednostki Oświatowe

		o lokalnym systemie.		
--	--	----------------------	--	--

8. DANE DOTYCZĄCE PROGRAMU

1. Koordynator projektu – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tczowie
2. Miejsce realizacji – Gmina Tczów
3. Czas realizacji – 2014-2016r.
4. Adresaci programu:
 - Ofiary przemocy w rodzinie,
 - Sprawcy przemocy w rodzinie,
 - Rodziny dotknięte zjawiskiem przemocy w rodzinie
 - Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy w rodzinie,
 - Przedstawiciele instytucji i służb pracujących w obszarze przemocy w rodzinie m.in. pracownicy socjalni, policjanci, nauczyciele i pedagodzy szkolni, pracownicy służby zdrowia, członkowie GKRPA, kuratorzy sądowi
5. Źródła finansowania

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2016 są środki własne gminy, w tym wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Mogą to być również środki finansowe pozyskane z zewnątrz, np. w ramach projektów.

9. ZAKŁADANE EFEKTY I REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU.

1. Zmniejszenie liczby przypadków przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie skuteczności i umożliwienie dostępności pomocy dla ofiar przemocy.
3. Zwiększenie współpracy służb i osób pracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Gminy.

10. MONITORING I EWALUACJA.

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań programu będzie prowadzony monitoring realizowanych działań.

Monitoring umożliwi:

- Systematyczną obserwację działań programu,
- Weryfikację zgodności założonych celów z osiągniętymi efektami,
- Ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań

Program będzie podlegał ewaluacji rocznej i końcowej. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność prowadzonych działań w oparciu o założone wskaźniki.

Wskaźniki ewaluacji:

- Liczba współpracujących instytucji, służb i organizacji,
- Liczba i rodzaje udzielonych porad w Punkcie Pomocy Rodzinie,
- Liczba osób korzystających z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- Liczba szkoleń i przeszkolonych osób,
- Liczba przeprowadzonych interwencji policji w zakresie przemocy w rodzinie,
- Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”,
- Udział w kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Liczba spraw rozpatrywanych przez Zespół Interdyscyplinarny lub Grupy Robocze.

11. PODSUMOWANIE

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym, głęboko zakorzenionym w strukturze społecznej, występuje zarówno w rodzinach tzw. dysfunkcyjnych gdzie przemocy towarzyszą inne problemy np. uzależnienie, bezrobocie jak i w rodzinach o wysokim statusie społecznym, w których z pozoru nie ma większych problemów.

Żaden pojedynczy profesjonalista, instytucja, organizacja czy służba nie jest w stanie znaleźć kompleksowego rozwiązania problemu. Natomiast wspólne działanie umożliwia

spojrzenie na problem przemocy w rodzinie z różnych perspektyw i wypracowanie sposobu skoordynowanej interwencji.

Równie ważnym aspektem przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest uświadomienie społeczności lokalnej i rodzinie jako podstawowej komórce społecznej, że ich postawa i działania mają wpływ na proces przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
HORMILY
Piotr Wozniak